

Cirkulärnr: 2001:51
Diariernr: 2001/0898
Handläggare: Henrik Berggren
Siv Stjernborg
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 2001-04-26
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Rubrik: Budgetförutsättningar 2002–2004
Bilagor: Bilaga 1: Skatter och bidrag 2002–2004
(kommunspezifisk; endast till ekonomikontoren)

Finanssektionen
Henrik Berggren
Siv Stjernborg, EJ

2001-04-24

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar 2002–2004

I detta cirkulär presenterar vi:

- En ny skatteunderlagsprognos 2000–2004
- Utvecklingen av det generella statsbidraget 2001–2004
- Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2002–2004 (*bilaga 1*)

Skatteunderlagsprognosen har gjorts i samarbete med Landstingsförbundet. Det är små förändringar jämfört med vår januariprognos trots att konjunkturbilden är nedreviderad.

Vi återkommer i slutet av maj med preliminära beräkningar av kostnadsutjämningen avseende 2002.

Skatteunderlagets utveckling åren 2000–2004

Viss avmattning i den svenska ekonomin

Försvagningen i den internationella konjunkturen leder till att tillväxten i Sverige avtar. Det är exporten som blir svagare men även hushållen blir försiktigare och ökar sitt sparande under perioden. Vi bedömer dock att nedgången inte blir särskilt djup eftersom den svenska ekonomin i grunden är stark. Prognosen innebär en återgång till en mer normal tillväxttakt efter några år med mycket stark tillväxt. BNP bedöms öka med ca 2,5 procent per år under hela perioden.

Den starka tillväxten i svensk ekonomi dämpades i slutet av år 2000. Framförallt skedde det en nedgång i industrikonjunkturen. Eftersom hushållens konsumtion motsvarar halva BNP påverkar hushållens agerande i stor utsträckning tillväxten i ekonomin. Vi har det senaste året sett ett kraftigt fall i aktiekurser världen över. Det är osäkert hur mycket detta påverkar hushållens konsumtionsvilja. Aktieägandet har blivit alltmer spritt bland svenska hushåll och hushållens förmögenhet urholkas genom fallande aktiekurser.

Sammantaget är dock hushållens förmögenhetsställning förhållandevis stark, eftersom det skett en värdestegring på fastigheter de senaste åren. Hushållens ekonomiska förutsättningar är också mycket gynnsamma under denna period med starka disponibla inkomstökningar.

Under årets inledning har det kommit vissa indikatorer på att hushållens efterfrågan försvagats. Behovet av att ersätta förslitna kapitalvaror har gradvis dämpats efter några år med hög privat konsumtion. Osäkerheten om utvecklingen i den svenska ekonomin har också tilltagit. Vår bedömning blir att hushållen kommer att öka sitt sparande betydligt. Men att det ändå tack vare de höga inkomstökningarna blir utrymme för ökning av den privata konsumtion med i storleksordningen 2,5–3 procent de närmaste åren. Avgörande för att hushållen fortfarande vågar konsumera är även situationen på arbetsmarknaden. Risken att bli arbetslös bedöms fortfarande vara liten eftersom det råder en stor efterfrågan på arbetskraft.

Sysselsättningen har ökat mycket starkt under slutet av år 2000 och de första månaderna i år. Även fast att sysselsättningen enligt vår prognos dämpas blir det en förhållandevis stark ökning av antalet sysselsatta som årsgenomsnitt även i år. Nästa år tror vi att den internationella konjunkturen vänder uppåt och att sysselsättningen så småningom återigen stärks. År 2002 blir dock det svagaste året beträffande utvecklingen av sysselsättning och BNP.

Åren 2003 och 2004 bedömer vi att sysselsättningen ökar något mer men att ökningen blir begränsad pga arbetskraftstillgången. Befolkningsutvecklingen är ej gynnsam ur ett arbetskraftsperspektiv eftersom befolkningen växer främst i åldrar med lågt arbetskraftsdeltagande. Utvecklingen av Kunskapslyftet medför dock en viss förstärkning av arbetskraftsutbudet år 2003.

Tabell 1. Ekonomiska förutsättningar
Årlig procentuell förändring

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
BNP	4,1	3,6	2,5	2,3	2,6	2,7
KPI, genomsnittlig förändring	0,3	1,3	1,5	1,8	2,0	2,0
Timlöner	3,4	3,8	4,1	3,9	3,7	3,7
Arbetade timmar	2,7	1,5	1,1	0,5	0,8	0,7
Arbetslöshet, % av arbetskraften	5,6	4,7	4,1	4,1	3,9	3,8
Prisbasbelopp, kr	36 400	36 600	36 900	37 400	38 100	38 900

Nedgången i arbetslösheten stannar av under år 2001 och 2002. Åren därefter minskar arbetslösheten till strax under 4 procent. Timlönerna bedöms öka med drygt 4 procent i år och åren därefter med strax under 4 procent. I den pågående avtalsrörelsen har löneavtalen hittills träffats på vad man brukar beskriva som en samhällsekonomisk rimlig nivå.

Sammantaget medför prognosen att tillväxten i ekonomin i år uppgår till 2,5 procent och nästa år till 2,3 procent. Åren därefter bedömer vi att BNP ökar något snabbare med ca 2,6–2,7 procent per år.

Den ofta påtalade risken för överhettning på grund av den starka efterfrågan på arbetsmarknaden har nu minskat. Istället ser vi en större risk i den internationella utvecklingen. Ifall den internationella konjunkturedgången blir djupare och mer långvarig kan det leda till en betydligt svagare tillväxt i svensk ekonomi.

Liten skillnad mot föregående skatteunderlagsprognos

Trots bilden av en något svagare konjunktur är det små skillnader jämfört med föregående bedömning av skatteunderlaget (cirkulär 2001:4). År 2000 blir något starkare än vad vi tidigare bedömt medan utvecklingen 2001 blir något svagare. För år 2000 visar underlag till inbetalda skatter och sociala avgifter att lönesumman ökat starkare än förväntat medan år 2001 revideras ned något på grund av den svagare tillväxtprognosen.

År 2000 beräknas skatteunderlaget öka med 6,7 procent och i år med 5,8 procent. Det är fortfarande den goda sysselsättningsutvecklingen som bidrar till den förhållandevis starka skatteunderlagstillväxten. Ökningstakten är dock extra hög på grund av regelförändringar i skattesystemet. Det "riktiga" skatteunderlaget ökar med ca 5 procent dessa år. Nästa år, 2002, bedöms skatteunderlaget öka med 4,7 procent, vilket är oförändrat jämfört med vår föregående prognos. Från och med den 1 juli 2001 höjs både golv och tak i arbetslöshetsersättningen och de så kallade aktivitetsstöden (ersättning för de i arbetsmarknadsprogram). Arbetslöshetsersättningarna bidrar därför positivt till skatteunderlaget under 2002.

Åren 2003–2004 ökar skatteunderlaget med knappt 4,5 procent per år korrigerat för de regelförändringar som påverkar skatteunderlaget. År 2003 ökar skatteunderlaget med 2,6 procentenheter pga att folkpensionen ersätts av en beskattad garantipension och med ytterligare 0,7 på grund av att även förtidspensionen reformeras på samma sätt. Detta regleras genom en motsvarande reducering av det generella statsbidraget.

Tabell 2. Skatteunderlagsprognoser

	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell bedömning	6,7	5,8	4,7	7,7	4,3
Regeringens bedömning i vårprop.	7,0	5,3	4,0	8,0	4,0
Bedömning i januari	6,4	6,1	4,7	6,9	4,2
Fastställda uppräkningsfaktorer	6,04	5,12			
Skatteunderlag exkl. regelförändringar	5,2	4,9	4,7	4,4	4,3

Regeringens uppräkningsfaktorer för åren 2000 och 2001 är 6,0 respektive 5,1. Regeringen har dock i vårpropositionen reviderat upp sin bedömning till 7,0 procent för år 2000 och till 5,3 procent. En förklaring till att regeringen har en svagare utveckling av skatteunderlaget för prognosåren är att de har antagit en svagare timlöneutveckling än vad vi har gjort. Regeringen har antagit att timlönerna ökar med 3,5 procent per år under hela perioden 2001–2004.

Tabell 3. Budgetförutsättningar för åren 2000–2004 enligt vår nya prognos

	2000	2001	2002	2003	2004
Befolkning, i riket 1.11 året innan	8 862 311	8 880 620	8 894 086	8 909 139	8 925 423
Befolkning, procentuell förändring		0,21	0,15	0,17	0,18
Medelskattkraft, kr/inv.		130 558	136 487	146 749	152 780
Momsavgiften, kr/inv.	-2 080	-2 273	-2 357	-2 437	-2 520

Slutavräkningen positiv både 2000 och 2001

Slutavräkningen av 2000 års skatteinkomster blir plus 484 kronor per invånare den 1.11.1999 enligt det definitiva taxeringsutfallet för 1999 och vår senaste prognos för 2000.

Med den av regeringen i september 2000 fastställda uppräkningsfaktorn för år 2000 blir prognosen för avräkningen detta år plus 327 kronor per invånare enligt Rådets rekommendationen. Därmed blir korrigeringen av prognosen, utifrån vår nya bedömning, plus 157 kronor per invånare 1.11.1999.

Enligt vår prognos blir slutavräkningen av skatteinkomsterna för år 2001 plus 338 kronor per invånare den 1.11.2000.

Frågor angående redovisningen av slutavräkningen besvaras av Anders Nilsson på sektionen för ekonomistyrning, tfn 08-452 76 42.

Generella statsbidrag

I tabell 4 redovisas det invånarrelaterade statsbidraget 2001–2004. I tabellen särredovisas även den del av statsbidraget som är avsatt inom ramen för Vårdöverenskommelsen. Även regleringsbeloppet för de delar av barnomsorgsreformen som är obligatoriska redovisas.

Tabell 4. Invånarrelaterat statsbidrag 2001–2004*Miljoner kronor*

	2001	2002	2003	2004
Cirkulär 2001:17	52 261	53 407	49 453	49 453
Förändringar vårprop., cirkulär 2001:49		650	-1 608	-1 308
Totalt	52 261	54 057	47 844	48 145
<i>varav:</i>				
Vårdöverenskommelsen	283	283	883	1 183
Barnomsorgsreformen*	150	500	1 700	1 700

*Här ingår de lagstadgade delarna av reformen Rätt för arbetslösa samt föräldraledigas barn till barnomsorg och den allmänna förskolan för 4–5-åringar. Den frivilliga maxtaxereformen ingår ej.

I tabell 5 redovisas det invånarrelaterade statsbidraget i kronor per invånare.

Tabell 5. Invånarrelaterat statsbidrag 2001–2004**Kronor per invånare**

	2001	2002	2003	2004
Cirk. 2001:17	5 885	6 005	5 551	5 541
Förändringar Väpen		73	-181	-147
Totalt	5 885	6 078	5 370	5 394
<i>varav:</i>				
Vårdöverenskommelsen	32	32	99	133
Barnomsorgsreformen*	17	56	191	190

*Här ingår de lagstadgade delarna av reformen Rätt för arbetslösa samt föräldraledigas barn till barnomsorg och den allmänna förskolan för 4–5-åringar. Den frivilliga maxtaxereformen ingår ej.

Utöver de invånarrelaterade statsbidraget utgår ett åldersrelaterat statsbidrag. I våra beräkningar har vi antagit att det ligger kvar på en oförändrad nivå under perioden, se tabell 6. Statsbidraget varierar mellan 600 och 1 000 kronor bland kommunerna.

Tabell 6. Åldersrelaterat statsbidrag 2001–2004

	2001	2002	2003	2004
Åldersrelaterat statsbidrag, mkr	6 740	6 740	6 740	6 740
Genomsnitt, kronor per invånare	759	758	757	755
Min, kronor per invånare	611	610	609	608
Max, kronor per invånare	1 001	1 000	998	996

Momsavgiften

I våra beräkningar ligger vi kvar på den prognos av momsavgiften som vi gjorde i januari. Det första kvartalets utfall på kommunkontot är för osäkert för att ligga till grund för någon revidering.

Vid ett eventuellt statligt övertagande av momsontosystemet kommer momsavgiften att tas bort samtidigt kommer statsbidraget att regleras. Hur stor denna reglering kommer att bli är för närvarande oklart.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag

I bilaga 1 redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag för åren 2002–2004. I beräkningarna ingår inte: de tillfälliga statsbidragen för kommuner med höga LSS-kostnader, ersättning för den frivilliga maxtaxan inom barnomsorgen (inklusive pengar för kvalitetssäkring) samt de riktade statsbidragen till personalförstärkningar i skolan.

Skillnaderna jämfört med beräkningarna i januari (cirkulär 2001:17) beror på:

- vår nya skatteunderlagsprognos för åren 2000–2004
- förändringar i statsbidragsramen enligt regeringens ekonomiska vårproposition
- samt nya befolkningssiffror

Som vanligt bygger beräkningarna på att kommunens befolkning och skatteunderlag ökar i samma takt som i riket. Önskas beräkningar utifrån andra förutsättningar kan ni ange dessa via fax 08-452 72 26 eller e-post: henrik.berggren@svekom.se.

Modellverktyget Skatter och bidrag

- Skriv in vår nya skatteunderlagsprognos för riket för åren 2000–2004 i cellerna B9–F9 (6,7; 5,8; 4,7; 7,7; 4,3)
- Skriv in den förändrade nivå på det generella statsbidraget för åren 2002–2004 i cellerna D43–F43 (54 057; 47 844; 48 145)
- Riksprognosen för kommunens befolkning i modellen stämmer inte med den i bilaga 1. Det beror på att vi i bilagan har utgått från kommunens befolkning per den 1 januari i år. För att få samma intäkter i modellen som i bilaga 1 skriver ni in vår framskrivning av kommunens befolkning (rad 2 i bilaga 1) i cellen D33–F33. Välj sedan "Egen prognos" för antalet invånare.

Dessutom måste följande ändring göras i bladet för "Totala intäkter":

- Ta bort bladet skydd. Detta görs genom att man går längst upp på skärmen till meny Verktyg och väljer Skydd/Ta bort bladets skydd och på frågan om lösenord skriver in *kommun*
- Skriv korrigeringen av den prognos för avräkningen av 2000 års skatteinkomster som gjordes i bokslut 2000 i cell H32 (157)
- Skriv in prognosen för 2001 års slutavräkning i cell H34 (338)

Efter ha gjort ändringen bär skyddet återinföras genom att man på menyn Verktyg väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord anger *kommun*.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Finanssektionen

Maj-Lis Åkerlund

Siv Stjernborg

Bilaga

Bilaga 1: Skatter och bidrag 2002–2004
(kommunspezifisk; endast till ekonomikontoren)